

Gediz

İmtiyaz Sahibi
AZMİ ÖNAKIN

1-4-1939
SAYI : 24

Yazı İşleri Direktörü
CEMÂL SEZGİN

AYLIK

MANİSA

HALKEVİ

DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

1 — Gediz Üçüne basıyor	M. Azmi Önakin
2 — Nikbin - Bedbin	Cemal SezgİN
3 — Köy kalkınmasında öğretmenin rolü	İ. H. Baltacıoğlu
4 — Manisa Halk Edebiyatı Folklor	Fehmi Erdoğan
5 — İş Aşkı	Nazmi Bayçın
6 — 19 uncu Asırda Manisa	Haydar Berköz
7 — Birinci Sınıflarda okuma ve yazma isimlerin temrini	Öğretmenler çalışma birliği
8 — Tarhala Obasını tanıyalım	Avni Altınır
9 — Turizim Bakımından Manisa	GEDİZ
10 — Vatan Fedaisi Kadın	Lâmia Özçelik
11 — Halkevi Faaliyeti	GEDİZ

DERELİ BASIMEVİ — MANİSA

Gediz üçüne basıyor

Yazan : M. Azmi ÖNAKIN

Evimizin dili Gediz bu sayısile iki yaşını doldurmuş üçüne basmış bulunuyor... Onu bir çocuk büyütür gibi titizlikle yaşatmağa, sıhhatini korumağa, verimini çoğaltmağa uğraşıyoruz. Geçen iki yıllık hayatında bir aksaklık görmeden yoluna devam etti. Gelecek yıllarda da aynı meharetle işi de yürüyeceğine, hızının ve gücünün çoğalacağına inanımız var...

İkiyıl bir dergiyi yaşatmak burada oldukça mühim bir işdir. Matbuat âlemimizde; sayılabilecek uzun ömürlü bir mecmua gösteremiyoruz.. Sahiplerine sorarsanız okuyucu azlığından, memleket gençliğinin okumadığından, himaye ve yardım görmediğinden şikâyet ederler... Halbuki bu nokta; maksat ve hedefini kaybederek okuyucu nazarında kıymetlerinin azalmasındadır. Bir yayın vasıtasının i k düşünceği şey hiç şüphesiz ki okuyanı bilgi ve zevk itibarile tatmin edebilnektir. (Gediz) in iki senelik hayatı, Bu noktanın ihmal edilmediğinin ve ön plânda düşünüldüğünün açık bir delilidir...

Maksat ve hedefine gelince : Halkevin n dil, tarih, edebiyat, çeşitli konferans, ulusal bayram gibi içtimai hareketlerinin yayılmasını temin etmek gayesi olduğuna göre; bu ciheti bütün sahifelerimizde canlandırmağa çalışıyoruz. Dergimizin herhangi bir yap ağı ; bu iddiamızı ispata yeter bir vesikadır...

Mecmuamızın baskı sayısını iki misline çıkarmak, ayda bir yerine onbeş günde bir çıkmasını temin etmek de ilerlemek zaruretinde olan her şey gibi bizim de bir dileğimiz olmaktadır.

Gedizin etrafında bıraktığı intibaa gelince :

Bir misal olarak (Ülkü) nün şu iltifatlı sözlerini okuyalım : "Bize mensup olduğu muhitin tarihinden ve folklorundan değerli ve özlü haberler veren; çevredeki istidatlardan müjdelere taşıyan, Halkevi gençliğinin iman ve heyecanını yay-

mak ve kökleştirmek için inanlı ve ateşli yazılar ihtiva eden...."

Ankaranın dergimizden bu suretle bahseddiği hiç şüphesiz bizi sevindirecek ve işimizin düzenle yürüdüğüne güvenderecek bir mahiyettedir. Devamlı bir çalışma neticesi olarak Manisa gibi tarih bakımından zengin bir muhitin çeşitli tarih aramalarını, neticelerini sahifelerimizde her zaman görmek mümkün olmuştur.

Çevremizin folklor yönünden incelenmesi ve halk türkülleri, mahalli âdet ve ananeler, masallar gibi kaydedilmesi lüzumlu bilgilere de (Gediz) her zaman gerektiği kıymet ve ehemmiyet nisbetinde yer ayırmış ve bu suretle unutulmağa mahkûm halk kültürünün yayılmasına ve mazbut bir şekilde saklanmasına imkân vermiştir. Okuyucu kitlemizin mühim bir yekûnunu teşkil eden öğretmen arkadaşlarımızın meslekî bilgilerinin arttırılmasını göz önünde tutarak kıymetli yazılarla bu sahaya da icap eden mevki verilmek suretile Manisa ve çevresinin bu ihtiyacını da temin etmekğe girişmiş bulunmaktadır..

Gedizin iki yaşını bitirmiş olduğu bu sırada gelecek yılların nüshalarında okuyanlarımıza daha faydalı olması için gerek yazı çeşitlerinde gerekse tertip işlerinde daha titiz bir görüşle uğraşacağımızı kaydedebiliriz...

Gediz iki yaşında, on iki, yirmi iki ve daha birçok ikili yaşlara basacak. İstikbalde büyük bir şöhrete sahip olması için çocukluğunda kendisine bütün emek ve gayretini veren bir baba şefkatile üzerine titriyoruz. Onun da yakında büyüdüğünü, büyük işler yapan ve yayan bir (Halkevi FikirDelikanlısı) olduğunu göreceğiz.

Mecmuamızın yaşamasında kıymetli müzaheretlerinden istifade ettiğimiz yazar, okuyan ve yakın alâka gösteren değerli münevverlerimize bu sahifelerde teşekkürü de bir borç biliriz.

NİKBİN - BEDBİN

Yazan: Cemâl SEZGİN

Türkler orta Asyadan iklim şartları-
nın değişmesi yüzünden ayrıldıktan
sonra, Avrupa ve Afrika kıt'ası şarkın ne
kadar ileri olduğunu gördü. Pek yakın za-
mana kadar şark ulusları onları; vazifesini
yapmış bir baba gibi yetiştirdiği, terbiye
ettiği çocuğu seyre daldı. Fakat, büyüdüğü
zaman babasına hürmet etmeyen, anı in-
kâr eden ahlâkan düşük çocuklar gibi ba-
basını inkâr ederek asaletinin kendinden
başladığını ileri sürerek meydana çıktı.
Lâkin bu maceralı hayat devam edemiye-
cek ve babasına muhtaç olacak gibi görü-
nüyor. O kendisine bağ veren babaya, bir
salkım üzüm vermeyen çocuğa benzeyor.

Garplılar, hiç bir şey'i şarka borçlu
olmadıklarını söyledikleri gibi, aynı za-
manda şarkın böyle gelip böyle geçiyor ol-
duğunu söyleyerek ayrı bir bezeyan daha
koparıyorlar. Onlara göre şarklılar
nikbin, vurdum duymaz insanlardır. Onlar
her şeyi hoş görüp geçerler. Nikbinliği ka-
bul ediyoruz, diğer sıfatları aslâl..

Şark kelimesi daima Türk kelimesinin
eşi olarak kullanılır çünkü Asya kıt'asının
ezeli hakimi ve sakini türklerdir.

Biz nikbin insanlarız. Doğru. Hem ne-
den nikbin olmayalım. Eğer biz nikbin ol-
masa idik. Türk diye bir milletin bu gün
yer yüzünde ismi kalmazdı. Bizi yaşatan
nikbinliğimizdir. Biz nikbin olmasa idik
elimize ne geçecekti? kısaca tahlil edelim:

Bedbin insan, ekseriyetle her şeyin eyi-
sinin mazide olduğunu kabul eder. Onun için
her ileri hareket korku ve ihtiyatla karşılan-
ması lâzım gelen bir harekettir. Yeni bir
hareketi bedbin insan «bilmem ki. Muvaffak

olunabilecekmi. ? » Cümlesi ile karşılar;
ki bu cümle onda ne korkak bir ruhun
yaşadığını gösterir bunu anlamak zor ol-
masa gerek. Bedbin için her hareket
tehlikelidir. Yalnız bedbin ile muztaribi
yekdigerine karıştırmamalı. Bunun en iyi
misalini "Fuzulî," de bulabiliriz. Fuzulî
muztarip fakat bedbin değildir. Tama-
men nikbindir. O kadar nikbindir ki yaşı-
dığı, dahil olduğu maşeri vicdandan ile-
ri nikbindir. Bir şiirinde:

Uyarır halkı Efganım, karabahtım
uyanmaz mı?

Diğer bir şiirinde:

Zevallı ben, biçare ben, bahtı kara ben !
diye inleyen bir muztariptir. Esasen sema-
sı bulutsuz, berrak sıcak iklimler aşk ve
iztirap diyarıdır. Yağmurlu, bulutlu, sema-
sı daima sislerin peçelediği yerler maddeten
memleketleridir. Garbın aşka, ızdıraba su-
smuş san'atkarları, bu susuzluğu kandıra-
bilmek için şarka koşarlar. Fakat şark san-
atkârları garba gittiği zaman bunu bula-
madığından oralara itibar etmezler. İztirap
insanı, insan yapan bir mayadır.

Şarklı muztarip Fuzulî Şikâyetnamesin-
de dünyanın en nikbin insanlarından oldu-
ğunu açık olarak gösterir. « Selâm verdim
rüşvet değildir deyu almadılar. » Cüm-
lesinde bunu görebiliriz. Bu doğrudan
doğruya o zamanda iş başında olan insan-
lara bir meydan okuyuştur. Bu cümle Fu-
zulîyi ölüme kadar götürebilirdi. Bunu
korkmadan tam bir cesaretle yazmıştır.

Halbuki bedbin hiç bir zaman muzta-
rip değildir. Esasen muztarip olmaktan
korktuğu için bedbin kalmıştır. Hamleler

K ö y

Kalkınmasında Öğretmenin Rolü

Yazan: İ. Hakkı BALTACIOĞLU

Köy kalkınmasını Cumhuriyet devleti
kendine temelli bir iş edinmiştir. Cum-
hariyet devleti şimdiye kadar hangi işi be-
nimsemişse mutlaka başarmıştır. Onun için
köy kalkınmasını da mutlaka başaracaktır.
Köy kalkınması her şeyden öncd ekono-
mik bir dava olarak göze çarpar. Bunun
pek tabii bir sebebi var: Ekonomik dava-

daima engellerle karşılaşılır; Bu engellerden
korkmayan nikbin ve muztarip adamlardır.
Onlar daima ızdırap ile yürümelerinin mut-
lak olacağını bilir. Onlar ızdıraba o kadar
alışkındırlarki her yeni engel onlara hız
verir.

Halbuki bedbin ızdıraptan kaçır. O da
bilir ki her hamle ızdırap verecektir. Bu
ızdırabı çekemez. Kendini çok sevdiğinden
her şeyi "adam sende. Neme lâzım " ile
karşılar. O Ancak kendine ızdırap verme-
yecek şeyleri arar. O da halen mensup bu-
lunduğu eemiyetin alışmış olduğu hale do-
kunmamak, daha kestirme söyleyeyim, tat-
lıya tuzluya karışmamak sayesinde olur.
Onun için şahsı lâzımdır.

Nikbin adam bir kolunda yapma, ya-
ratma, diğer kolunda ızdırap ile yürür. Ö-
nüne çıkan bütün engelleri ızdırap tarafına
katar, bu yolda yürür

Bazı insanlar bedbin olduklarını bir şeref
imiş gibi ileri sürerler. Onlar için her şey
böyle gelmiş, böyle gider. Düşünmeyorlar-
ki onu böyle getiren ve böyle götüren insan
iradesidir. Daha kestirmesi geri insan bed-
bin, ileri insan nikbindir.

lar sosyal davalar arasında en çok göze
çarpanıdır Köy kalkınması davasının ekono-
mik bir davadan ibaret olmadığı ve ka-
lamıyacağı da şüphesizdir. Öyle ise zizinle
bu dava üzerinde duralım ve onun karan-
lıkta kalmış olan ve hatıra gelmiyen bir
iki yüzünü aydınlatalım.

Köy kalkınma davasının
kültürel cephesi nedir?

Bu davanın yalnız ekenemik değil birde
kültürel cephesi yokmudur? şüphesiz ki var.
İlk hatıra gelen okul hayatıdır. Ancak bu
apaydın bir mevzudur: Her kes biliyorki
her Türk köyünde bir Türk okulu olacak
ve okulsuz köy kalmayacaktır. Bu iş doğ-
rudan doğruya kültür bakanlığını ilgilendi-
ren bir iştir bizim bahsimiz bu değildir.
Köyün okul hayatı dışında kalan kültür
hayatını düşünüyorum.

Güneşi ufkun ardına, inekleri ahıra, in-
sanları kulübelerine çekildikten sonra sos-
yal hayatı duran, karanlık ve sessiz bir köy
tasavvur ediniz. Böyle köyde insanın fikir
duygu, irade hayatı, sosyal oluş sifıra yak-
laşır. Böyle bir köyde neş'e, saadet, haz
duyguları yerine meskenet, tevekkül, gam,
bedbinlik çöker. İşte asıl mesele bu güneş
battıktan ve el ayak çekildikten sonra kö-
yü yaşatmaktır. Hem de en feyizli ve en
coşkun bir millet ve vecit hayatile yaşat-
mak. Gündüz tarlada, işte yorulan, adale-
leri gerilen, sınırları canlandırmak, gevşet-
mek, bilginin, san'atın, neş'enin nefesile

diriltmek lâzımdır. O derecede ki köylü ertesi günkü hayata dinlenmiş, dirilmiş tazelenmiş bir ruh ve kafa ile sevine sevine koşabilsin.. Öyle ise köy kalkınma davasının birde kültürel, manevi cephesi, yüzü vardır, Şimdi bunun imkânını arıyalım.

Köy gecelerine kültür havasını yayabilecek adam kim olabilir.

Evet, bu adam kim olabilir?

Bu adam olsa olsa köy eğitmeni, köy öğretmeni olabilir. Çünkü köyde devletin isteklerine uygun olarak kültür işini bilen ve temsil eden yalnız odur. Öyle ise bu işi ondan istemekte çok haklıyız..

Öğretmen kendisinden istediğimiz bu ağır işi yapabilir mi? Hiç şüphe yoktur ki evet. Ancak öğretmenin yalnız bir öğretmen olarak değil, gerçek, sosyal bir artist olarak ta öğretmen okulundan beri yetişmiş olması gerektir. Nasıl? Öğretmen yalnız ilk okul programını tatbika memur olarak değil, köy kültürünü yükseltmeye kadir olarak da yetişmiş olmalıdır. Bu apayrı bir bahistir, ayrı bir yazımda göstereceğim. Şimdi tabiatile yetişmiş bir öğretmen düşünüyoruz. Bunun köyde kültür kalkınması adına yapacağı işleri düşünüyoruz. Okutup yazdırmanın ne mühim bir iş olduğunu biliyoruz, Fakat şimdilik bahsimiz bu değil, yalnız neş'eyi, saadeti, bedii hazzı sosyal hayatın tatlarını kazandırmak istiyoruz. Öğretmen köyün gecelerini nasıl diriltebilir sorusuna cevap vereceğiz.

Köyde "halka okuma," işi nasıl yapılacaktır?

Fransızların Lecture populaire dedikleri bir şey vardır. Nedir biliyor musunuz? bir toplulukta bir adam yüksek bir yere çıkar,

cebinden bir gazete, bir kitap çıkarır, bunu yüksek sesle okumaya başlar, herkes dinler. Siz "bundan ne çıkar," dersiniz ben de şu cevabı veririm: İşte Faruk Nafizin kalıraman adlı piyesi. Gerçe bende sizin gibi bu bir şaheser dir demiyorum. Fakat çok güzel parçaları olan bir piyestir. Bunu gelişi güzel, bir gazete havadisi okur gibi okuyunuz, hiç bir küzel tesiri olmaz. Ancak bunu birde şairin duyduğu gibi şiirini yarattığı andaki saf ve samimi heyecanile okuyunuz, hemen canlanır, ruhumuzu büyüler, taşıdığı millî irade hamlelerini bizede verir. İşte o zaman ortada bütün bir sosyete canlanır, yaşar ve bizi içine alır, sıcaklığını duyurur. Size bir misal dada veriyorum. Türkçeye vatansız adam diye tercüme edilmiş bir Amerikan hihâyesi vardır. Eğer onu dediğim gibi okursanız dinleyenlerin vatan heyecanını en yüksek şiddetile yaşanmaması mümkün değildir.

Köyde "izahlı okuma," lardan maksat nedir?

Eski Yunanlılardan beri gelen giden filozoflar "insan," için "Politik hayvan sosyal hayvan, bedii hayvan, metafiziki hayvan," gibi sözler söylemişlerdir. Hepside doğrudur. Halk ve köylü hakkında yanlış fikirlerimiz vardır. Bu yanlışlık yalnız bizde değil, garp müelliflerinde bile görülür. Bir fransız müellifi diyorki:

Köylünün bedii idraki öküzüünün ayaklarından i'eri gitmez!.. Bu hüküm çok yanlış ve barbar bir hükümdür. Köylü de tıpkı şehirli ve tahsil görmüş adam gibi politik, artistik, metafizik idrakin taşıyıcısıdır. Ancak anladığını kendisine göre anlatır, ve anlayabileceği gibi söylendiği zaman anlayabilir. Bir balıkçı hahvesine gidip bir kenara oturun. Balıkçılardan birinin gazete okumasına kulak veriniz. Göreceksiniz. Yalnız

zabıta vukuatı okumaz. hele sinema yıldızları çıplak bacak güruhile hiç meşgul olmaz.

Okudukları en çok politik yazılardır.

Devlet işleri milletler arası münasebetler, buhranlar, harpler En çok merak ettiği bahisler bunlardır. Şimdi köyde bir öğretmen düşünüyorum. Geceleri köylüleri topluyor onlara gündelik gazeteleri okuyup objektif bir dille izah ediyor. Köy halkının bu izahlı okuma tecrübelerine karşı göstereceği alâka çok yüksek olacaktır. Böylece köylünün seviyesini yükselterek onu içinde yaşadığı hayatın zekasile teçhiz etmiş oluruz.

Kültürel kalkınmada köy tiyatrosundan nasıl istifade edilir?

Köye bir tiyatro kumpanyası (!) gelir kızları kanto söyler, çiftleri düeto oynar, aktörleri "cinai dram," oynar, biraz para topladıktan sonra savuşup gider. Köylüler gülerler, ağlarlar, çok kere de bu oyunlardan hiç bir şey anlamazlar. Köyde bu iptidai tiyatro tecrübesi istereoskopa bakan çocuğun neş'esini verir. Bir takım cam parçaları yan yana gelerek pek hoş bir manzara alırlar, fakat ufak bir sarsıntı ile her şey bozulur, kaybolur!.. Benim maksadım bu tesadüfleri korumak değil, apayrıdır.

Bakınız: köy öğretmeni köy gençleri arasında sahneye istidatlı olanları seçer, bunlardan bir köy gösterit kolu kurar. Bunlarla temsil faaliyetine başlar. Ancak benim düşündüğüm tiyatro profesyonellerin tiyatrosu değil terbiye ve kültür tiyatrosudur. Bu tiyatronun belli karakteri vardır. Bu karakterler şu şartların içindedir:

1) Mevzu'ları aktörler tarafından seçilecektir. 2) Rollerin mahiyeti aktörler tarafından tefsir edilecektir. 3) İrticalen, taluat olarak oynanacaktır. 4) Sahne yok-

tur. 5) Dekor yoktur. 5) Makyaj yoktur. 7) Suflör yoktur. 8) Temsil bittikten sonra aktörler tenkidini kendileri yapacaklardır. İşte köy terbiye ve kültür tiyatrosu böyle olur.

Köyün Kültürel kalkınmasında radyonun rolü

Bu rolün ehemmiyetini yazmak bile fazladır. Her köyde bir radyo olacaktır. Boş zamanlarda bu radyo açılacaktır. Bilhassa devlet işlerine ait olan konferanlar dinlenecektir. Bu büyük teşebbüsün tutunması için en mühim ve ilk şart öğretmenin radyo kullanmasını hattâ tanıir etmesini bilmesidir. Eğer öğretmen okullarındaki Fizik öğretmenleri bu fennî gücü öğretmen namzetlerine kazandıramıyorlarsa vazifelerini yapmamış olurlar. Bunun gibi öğretmenin çok iyi bileceği şeyler arasında hitabet, aktörlük san'atıda vardır. Öğretmenlerin bu ehliyeti kazanabilmeleri için öğretmeno kullarına bambaşka bir organizasyon kazandırabilmek lâzım değil midir.?

Her köyde Halkevleri teşkilâtının devamı demek olan bir köy Halk odası lâzımdır. Bu odanın tabii başkanı o köyün öğretmeni olmalıdır. Eğer böyle olursa köy kalkınma davasının kültürel tarafını da tamamlamış oluruz.

HALK EDEBİYATI

FOLKLÖR

Yazan: F. ERDOĞAN

Bu konu üzerinde geçen defaki yazım, iki yanlış anlaşılma dilimin döndüğü kadar birbirinden ayırmağa çalışmaktır. Şimdi bunların tarihî üzerinde biraz daha durduktan sonra topladığım manileri vereceğim.

Manisa'da folklor materyali elde etmek için bir iki gün kahvelerde, hapishanede dolaşım. Beş on dakika her sınıfta çocuklarla konuştum. Acınarak söylüyorum ki ele geçirdiğim birkaç türkî ile manilerdir.

Her halde bu çenberin henüz etrafında dolaşıyorum. Havaaların iyi olduğu bir zamanda müfettiş Bozkurt ve Celâl Gürsoyun tavsiye ettikleri köylere giderek araştırma yapacağım. 200 e yakın öğretmen kafilası Salihli ertiksel gezisinde konuştuğum bir kaç köy öğretmeni arkadaşım bana bu hususta yardım edeceklerine söz verdiler. Bu millî istiklâlimizin temelini betonlaştıracak olan kıymetli mahsul için arkadaşların feragatli yardımları unutulmaz bir eser olacaktır. Osmanlı imparatorluğunun tesis senelerinde kültür kaynağı olan Manisa halk bilgisi ve hariyat bakımından zengin olduğunu, çocukluğu, hayatının büyük bir kısmı burada geçmiş münevverlerden sonra öğretmen arkadaşlardan, müfettişlerden dinledim. Senelerdenberi ihmal edilmiş Türk köylüsü gibi Türk folkloru burada da el değmemiş durumdadır.

Bunları meydana çıkarmakla etrafımdaki topluluğa ufak bir fayda verebilirim benim için mukaddes bir vazifenin başarılması demektir. Topladığım manileri yazmadan evvel geçen defadan noksan kaldığına

inandığım bazı tarihî kısım üzerinde durmayı daha faydalı buldum.

Halk edebiyatı tabiri bazan edebî anane olarak kullanılıyor. Ziya Gökalp halk edebiyatını Türk edebiyatı olarak görüyor. Böylece o halk edebiyatı denilen şeye daha şümüllü bir isim vermiş oluyor. Her halde kitlenin büyük bir kısmının yaşayış ve duygusunu aksettirdiği için olsa gerek. Benim asıl temas etmek istediğim mesele folklor ve halk edebiyatının düne aid bir tarih oluşudur. Eski Türklerde, gerek İranlılarda hatta bütün şarkta şöyle bir düşünce vardı:

1 — Ümera — Sipahi — Kitlenin kalbi. Bunlar (askerî reisler, beyler, kabile, boy beyleri ve askerler)

2 — Ülema — Kitlenin dimağı (dini bir saha üzerinde ilimle uğraşan adamlar)

3 — Tüccar ve esnaf kitlesinin sofrası (tüccar - alış veriş edenler - kervan teşkil edenler) esnaf: Muayyen sermayesi olan san'atkâr.

4 — Çiftçi ve riaya: Kitlenin midesi (halk kelimesile anılıyor)

Yurdumuzda demokrasi rejimile bunlar tamamen ortadan kalktı. Cumhuriyetin bahsettiği hukukî birlik ve müsavatsızlık artık imtiyazsız sınıfsız bir kitle olduk.

Yeni başlanılan edebî devrede de böyle bir ayrılık görünmüyor. Artık ayrı bir şekil düşünmüyoruz. Partinin umdelerinde ve hedeflerinde tahakkuk ettirilen işler bunu müşahhas olarak göstermektedir.

Halk denince bütün millet anlaşılıyor. Köylüsü - şehirlisi - kasabalısı bu çevreye girmektedir. Eski inanış ve demogoji yapmalar tamamen ortadan silinmiştir.

Mağsadımız eskiye aid kıymetlerin ne gibi bir cemiyet içinde varlığını hissettirmiş bir sızıntı olduğunu göstermek. Bu suretle millî ve anonim kıymetleri tebarüz ettirerek, inkılâp Türkiyesinde saflığını kay

betmiyen kollektif mahsulleri ortaya koyabilmektedir.

Folklor, Türk milletinin asaletini, cesaretini, tabiat sevgisini, kendine hasıl olan üstün karakterini gösterecek, millî birer meş'ale damla damla lezzet veren bir kaynaktır.

Hapishaneden ve Öğrenciler vasıtasile topladığım maniler:

TÜRKÜ

Sıra sıra Telpislerin söğüdü
Ben giderken yaprakları köğüdü
Musa oğlan şu arsada döğüdü.
Yazık oldu paşasının şanına
Elleri bağlı düştü Manisa yoluna.

Çeltili dağında Telpislerin kuzusu,
Dağda kaldı paşa oğlunun sürüsü
Kayboldu altı oğlanın birisi.
Yazık oldu paşasının şanına
Elleri bağlı düştü Manisa yoluna.

Al koyunum Çeltili dağını dolaşmış,
Dolaşınca baş pınardan sulanmış,
Annem benim öldüğümüne inanmış.

Nakarat

Evlerinin önü çayla çağlasın,
Annem gelsin baş ucumda ağlasın,
Pabamın oğlu yok beni neylesin.

Nakarat

Giderim yolca, yolca

Açılır morca morca

Kız senin fidan boyun

Sokar beni borca.

*

Ekinler ekilirken

Dibine dökülürken

Kız saçından bir tel ver

Kefenim dikilirken.

*

Şu dağları aşmak ister

Alyanak yaşmak ister

Şu benim garip gönlüm

Yare kavuşmak ister

*

Ateş yanar kül olur

Karşı dağlar yol olur

Amuca kızını zabdet

Mapus damı zor olu

At olur oynamaz mı?

Dağları boylamaz mı?

Delikanlı olur da

İskambil oynamaz mı?

*

Şu dağı aşam dedim

Aşam dolaşsam dedim

Bir vefasız yar için

Kimlere paşam dedim.

*

Ey pınar eşme pınar

Yaramı deşme pınar

Yar buradan geçende

Su ver derdleşme pınar

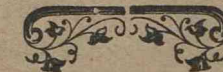
*

Karşıdan atlı geçti

Nalı parlattı geçti

Ellere selâm verdi

Beni ağlattı geçti.

İ Ş A Ş K I

Hayat Hikâyelerinden :

Yazan: Nazmi BAYÇIN

Bir aşk... Fakat Kadın aşkı değil.. Yüksek, daha mücerred, daha şumullü, daha derin, daha yakıcı bir aşk vardır.

İnsanlar maddî duygularından uzaklaştıkça mücerredatın yüksek maneviyetinde varlığını kayp ederler, benliğini unuturlar... Basit ihtiyaçları hedef edinen bütün hareketler; bu ulviyet, bu yüksekliğin karşısında sade ve bayağı kalır. Hayatın günlük hadiseleri; İnsanı büyük bir zevkten ayırmak için durmadan tacz eden sinekler gibi istikrah ile görülür. Hayatı, yaşamayı bile bayağı derecede gösteren bu aşk; Bir ideal peşinde insanı sürükler. Yırtıcı dikenler gibi muhiti kaplamış olan günlük hayatın basit hadiseleri arasında insan mevcudiyeti; bu ideale parçalana parçalana, yırtıla yırtıla sürüklenir. Ve bu yırtılışlardan da garip bir kuvvet, İspirituél bir gıda alarak, iltiraplardan zevk duyar. Filojoflaşır..

Bu aşk şüphesiz ki ferdi hislerden uzaktır. Her yüksek duygunun kaynağı cemiyet olduğu gibi, bu askın da kaynağı yine cemiyet olur. Sosyete sevgisi, sosyete içinde ödev alan kimsenin ödevine gösterdiği bağlılıkta bulunduğu gibi, bu yüksek aşk ta; bu bağlılığın yüksek bir tezahürü olarak görülür.

Bu başlangıçtan sonra hikâyemize başlayalım.

Öğretmen S. K. (....) Vilayetinden (....) Vilâyetine nakl edilmiş ve asabi, münakaşacı bir arkadaştır. Bu arkadaş yılbaşında kendi arzusu ile okulda üçüncü

sınıf öğretmenliğini alıyor. Okul işleri kızıyor. Çocuklar kalabalıklaşıyor. Bu sırada öğretmenler kendi halinde, herkes kendi levazımını hazırlamakla meşgul oluyorlar. Bir gün bakıyoruz ki bir hamal ile gelen S. K. okula bir çuval içinde gazete kitap ketirmiş. Merak ve birazda istifade ümidleriyle çuvala yaklaşıp içinden çıkacak şeyleri gözetleyorduz. Bu arada Başöğretmen'e yanımıza geldi. Çuvaldan kâğıt ve kitapları çıkararak istif etmekle meşgul olan S. K. bir şey sormadan diğer öğretmenlere (Bu ne?) gibi bir işaret yaparak vaziyeti anlamak istedi. Tabiidir ki maksadı ve bunların ne olduğunu S. K. dan başka kimse bilmeyordu.

Bu suali hisseden S. K. istif işini bırakarak Başöğretmene:

— Bunlar benim ders vasıtalarımdır. Bunları tasnif ederek bu yıl bunların yardımı ile dersler yapacağım. Bana bir dolap daha vermenizi rica ederim. Bunların içinde diğer arkadaşların da istifade edeceği tablolar, hayat levhaları kitaplar da vardır ve çok kıymetlidir dedi.

Başöğretmen — Aman birader bunları okula getirmesiniz daha eyi olur. Çünkü dolap veremeyeceğim. Bunları Nereye koyacaksınız; yer yok. Ondan sarfınazar burada bu kitapları bu resimleri çalarlar. Ben mesuliyet kabul etmem.

S. K. (hidetle) ben burasının bir terbiye evi olduğunu zan ediyordum.

Meğer hırsız yatağı imiş. Öyle ise ben polislikte yaparım deyince başöğretmenin hiddeti başına çıktı.

Başöğretmen — Arkadaş burası; terbiyesini bilmeyenlere terbiye öğreten bir mekteptir. Sen de terbiyeni bilmezsen sana da öğretiriz. Sözlerle işi azıttı. S. K. ne yapacağını şaşırılmış bir vaziyette söyliyeceğini söyleyemez bir halde, Başöğretmen; başlığını eda etmiş bir gurur içinde iken işin vehametini gören arkadaşlar; birini bir tarafa diğerini diğer tarafa götürerek meseleyi muvakkaten bastırdılar. S. K. in sınıfı bu kâğıt ve kitaplarla karışık bir vaziyette iken zil çaldı. Çocuklar içeri girdiler. Zavallı S. K. bir şey düşünemez, yapacağı işi bilmez bir hale gelmişti. İkinci teneffüde bir arkadaş; hasbihal arasında (S. K.) a başöğretmene bakmamasını ve kendi düşüncesinin yine kendisi tarafından takip ve tatbik edilmesi lazım geldiğini söyleyince (S. K.) biraz müsterih fakat can sıkıntısı içinde tekrar sınıfa girdi.

Günler geçti. Fakat başöğretmenle (S. K.) in arası da gerginleştikçe kerkinleştirdi. Hemen hemen her gün başöğretmen (S. K.) in sınıfına girer, aleni ve yahut gizlice o arkadaşın hareketlerini takip ederdi

Öğretmenler meclisinde (S. K.) ne dese mutlaka başöğretmen onu küçük düşürmek için sözünü cerh eder, fikrini çocukca bulurdu. Zavallı (S. K.) ertiksel bilgisi yüksek olmak yüzünden bu okulda çekmediği azap kalmayordu. Ve bu iltirap sanki ona yeni bir heves veriyormuş casına çocuklarına gittikçe fazla sarıyordu, sınıfının ve çocuklarının zevki, neşesi için kendi azabını neşeye çevirerek talebesi ile meşguliyeti; (belki çocukları acıdığından) gittikçe artıyor-

du.

Bir gün herkes dershanede iken bağçeden yüksek, hiddetli bir konuşma sesleri duyuldu. Meğer başöğretmen S. K. nın beden terbiyesi dersini teftiş ve talebe muvacehesinde öğretmeni tenkit diyormuş.

Zil çalınca öğretmenler hemen münakaşa mahalline koştu. Fakat at alan Üsküdarı geçmiş.. İçinden çıkılmaz çirkin hadiseler; doğabileceği kadar doğmuş ve büyümüş. Çocuklar başöğretmenin bir el sallayışı ile dağıldı. Başöğretmen talebe arasında yepacağını yaptıktan sonra bir de öğretmeni diğer arkadaşlar arasında haşlamak için öğretmenler odasında bütün öğretmenleri toplantıya çağırdı. Mecliste:

Başöğretmen — Çocukları eşek gibi dört ayaklı yürütmek beden terbiyesine sığar mı? bu ayıp değil midir.

S. K. — Ders konusunun tatbiki hareketleri beden terbiyesinde yapılır. Hayvanların yürüyüşlerini taklit etmek beden terbiyesinin içinde değil; belki özüdür. Çünkü çocuklara da kendilerine göre neş'e verir.

Başöğretmen — (Diğer arkadaşlara müstehzi bir gülüşle) siz ne dersiniz? M. C. — Hakkınız var başöğretmenim. Selim Sırrı beyin İsveç usulü hareketleri varken böyle garip şeyler yapılması bize yakışmaz

S. K. — Hayır o hareketler büyükler içindir. Küçüklere hayvan hareketlerini taklit ettirmek, kuşlar gibi uçmak zevkli olar.

Başöğretmen — Yok yok arkadaşlar. İnsanca hareketler varken hayvanca hareketlere gitmek olmaz. Ben başöğretmen olmak hasebile okulunda böyle hareketlerin yapılmasına tahammül edemem.

S. K. — Siz başöğretmenliği galiba burada görmüşsünüz. Çünkü çocukların yanında da benimle münakaşaya tutuşmanız; sizin meslekteki görgünüzün az olduğunu gösteriyor. Size sözüm yoktur. Benim hakkımda yapacağınızı yapınız. Ben de bildiğimi yapacağım.

Deyip meclisi terk ediyor. Artık başöğretmen haklı bir vaziyet alarak diğer öğretmenlere talimatlar yagdırıyor.

Bir zaman sonra da öğretmenlerin ertiksel toplantısı oluyor.

Vilâyet Kültür Direktörü bu toplantıya başkanlık yaparak müfredat programının suret ve tarzı tatbiki konuşuluyor.

Müzik dersinde hayvan seslerinin taklidini ileri süren bir arkadaşta Başkan:

— Haydi. Haydi. Öyle şey mi olur hiç. Çocuklar eşek gibimi bağırarak. Böyle şey olmaz. gibi çok kaba bir cevap verip bastırınca bizim mahut başöğretmen:

Beden terbiyesinde de hayvan gibi yürümek hareketleri yapılamaz değil mi efendim. deyör.

Başkan — Tabii. Böyle hayuanca hareket mektebe sığmaz. Hiç birinizde böyle şeyler görmek istemem. Sözlerle mes'eleyi hal etmiş oluyor.

Üç dört ay sonra S. K. n dağ başında bir köye atıldığını işitiyoruz. Zavallı arkadaş talebesile ağlaşıp veda ediyor. İşitiyoruz ve duyuyoruzki gittiği köye de o bir çuval kitabı götürmüş.

Köylü ile kavga ediyormuş. Çünkü çocuklar okulu bırakıp, kendi hususi işlerine gitmeyecek kadar öğretmene bağlanmışlar. Okul dar geliyormuş. Öğretmen; Köylünün başına okul levazımı, bina gibi birçok külfetler yığmış. Çocukları düpedüz okutmak varken nedeye bu adam böyle şeyler çık-

ıyor?.

Daha sonrada İşittik.. Bu arkadaş; başarısı görülemediğinden kıdem zammı alamamış. Elbette..

Direktöre uymaz, başöğretmenle çekişir, bir öğretmeni, müfettişi de hoş görmez. Köylünün şikayeti üzerine kimbilir ne kadar çocukçasına hareketleri görülmüştür.?(!)

Fakat, fakat: Köyde olduğu gibi şehirde de o öğretmen bir ışık, çocukları; ona bağlı bir pervane olurlarsa ne büyük bahtiyarlıktır!... Muvaffakiyetler kıskançlığı uyandırmasa ne iyi olacak!. O zaman bahtiyarlıklar sahiplerine azap değil yalnız zevk verir..

Fakat bahtiyarlık; duyan kalbe göre değişiyor. Zamanın iki türlü ölçüsü var. Birisi ileri hareketler.. Buna çocukluk, hafiflik derler.. Diğerisi: Babayani hareketler Buna ağır başlılık derler.. Birinci sayıdaki ileri hareketler; ancak iş aşkı taşıyan coşkun gönüllerin harcıdır. İztiraplara, takdirsizliklere, bir sürü azaplara mal olur. İş sevgisi, meslek duyguları da böyle iltiraplarla kuvvet bulup yükseliyor

İztiraba; sevginin, aşkın mayasıdır deyörler.

Her sevgi ve aşk böyle iltirapları büyüyor. acaba?...
N. B.

19^{NCU} ASIRDA MANİSA

Yazan : Haydar BERKÖZ

— ÖNSÖZ —

Charles Mağferleyn isimli bir İngiliz seyyahı 1828 senesi Mart, Nisan aylarında İzmir'den Manisaya kadar bir seyahat yapmış ve eserinde ihtisaslarını gayet güzel bir şekilde anlatmıştır. Bergama, Soma, Kırkağaç yolu ile yapılan bu seyahatta muharrir muhtelif şehir, kasaba ve köylerde gördüklerini olgun ve bitaraf olarak tatlı ve cazip bir üslupla yazmaktadır.

Ashından bay Ali Rıza Seyfi tarafından tercüme edilerek millî mecmuada neşredilen bu orijinal eser Manisanın ondokuzuncu asır tarihine dair çok kıymetli bir me'hazirdir.

Muharrir 110 sene evvelki Manisada mevcut mahalle mekteplerini, medreseyi, remazan gicelerini, halkın umumi kıyafet ve hayat içtimaiyesini, muhtelif müesseseleri okuyucularına zevkle tanıtmaktadır.

Eserde ayrıca Manisanın meşhur Kara-Osman oğulları sülâlesinin tarihinden, Bergama, Soma, Kırkağaç ve havalesinde yaptıkları muhtelif eserlerden pek orijinal bir şekilde bahs edilmektedir.

Seyahatnamesinin ilk kısmı İzmir'e tahsis edilmiş ve bilhassa meşhur "Navarin", deniz muharebesinin vukuu esnasında şehrin hali, halkın bu facia yakınındaki halet ruhiyesi, hükûmetin koyduğu tedbirler, bitaraf ve ilmi olarak anlatılmıştır.

Bu kısmı bir tarafa bırakarak, Manisa vilâyetinden bahs eden ikinci kısmı memleket tarihine ufak bir hizmet gayasıyla ve ifadeyi daha eyi sadeleştirerek almağın münasip gördüm.

5/11/1938

Haydar Berköz

" Kadim Bergama kasabasından Martın 29 ncu günü ayrıldım. Bundan sonra pek bol surette pamuk çıkaran bir mintika merkezi olan Kırkağaç ile Manisayı ve eski devirlerin meşhur Sardes Sart şehri bakayasını ziyaret edecektim. İslâm mezarlığı böyle bergamadan çıkınca kaykos yani bakır çay ovası içinde tam şarka ve bir takım mahrut şeklinde tepelere doğru ilerlemeğe başladık tepeler bu vadiyi Hermos Gediz vadisinden ayıran Sart silsilesinin bir şubesi idi. Yolculuk esnasında bu güzel vadileri tahrip etmelerine lâkaydane müsaade olunan nehirlerin, derelerin her tarafta hasıl etmiş oldukları tehlikeli bataklıklara dalarak ilerilemekte pek ziyade müşkülâta tesadüf ediyorduk. İki saat sonra Kaykos bakır çayı yarı harap bir tahta köprüden geçtik. Köprü'nün heman üst tarafında şimalden gelen ve bakır çay ile iltihak ettiği mevkide heman onun kadar genişlik gösteren bir dere Daha gördükki bu suyun eski devirlerde Delyüs = Celius ismini aldığını kuvvetle zan ediyorum. Sel-yüs suyu İngiliz miralayı Leake = Liyk tarafından yapılan Anadolu haritasına göre pek uzakta olmayan Pindasus dağı eteğinden çıkmaktadır.

Bakır çayı geçtikten sonra rehberim bana sağ tarafta ve tepelerin eteğinde bir köy gösterdi. Burada köylüler tarafından yapılan hafriyat esnasında ekseriya eski bina harabelerinin, mermer parçalarıyla, esmadalya ve paralar bulunduğunu söyledi. Burası ihtimal eskiden Apollonia şehrinin mevkii idi.

— Dava Var —

BİRİNCİ SINIFTA

Okuma ve Yazma İsimlerin Temrini

Birinci Sınıf Öğretmenleri
ÇALIŞMA BİRLİĞİ

Mesai birliğimi, okuma yazma üzerindeki etüdlerini ve okuma işinde takip edilecek sırayı seri halinde neşre başlamış ve «22» sayılı Gediz mecmuasında "Yazıya hazırlık temrinleri," ni etraflıca anlatmıştı. Hazırlık temrinlerinden sonra birinci sınıfta çocukların okuma ve yazmasını ilk öğrenecekleri kelime, şüphe yokki kendi isimleri olacaktır.

Bu sayıda da isimlerin öğretilmesinde takip edilecek yolu ve yaptırılacak temrin şekillerini sıralıyoruz.

1 — Okul hayatının başladığı ilk günü öğretmen ve arkadaşlarıyla tanışan çocuk ertesi günü evindeki oyuncaklarını getirir; yeni arkadaşlarıyla oynar. Sınıfa gelen bu eşyanın birbirine karışmaması için çareler aranır, düşünülür, konuşulur. Oyuncakların üzerine sahiplerinin adları yazılmağa karar verilir. Bu yazı işini öğretmen ya kendisi yapar, yahut dördüncü beşinci sınıftaki abla ve ağabeylere yaptırır. Diğer taraftan çocukların ellerindeki defter ve dosyaların, kalemini çöpünüve boyasını koyduğu kutuların üzerinede sahiplerinin adları yazılır. Günde bir kaç defa bu malzeme çocukların ellerine geçer ve isimlerle karşılaşırlar.

2 — Çocukların resim yapma, yazı yazma ve hatta çizgi çizme kabiliyetlerini araştırmak ve onları enmuzeçlere ayırmak için her çocuğa verilen kâğıtlara da isimleri yazılır. Bu suretlede çocuklar isimlerle zaman zaman karşı karşıya kalırlar.

3 — Okul hayatının üçüncü haftasında

her çocuğun adı, kalın tabelâlı uçlarla birer fişe yazılır. Bir gün sabahleyin irken öğretmen bu fişleri yazı tahtasına asar. Sınıfa giren her çocuk tahtada adını arar, bulur, sevinir, hoplar zıplar, arkadaşlarına gösterir, yerine oturur.

4 — İsim fişleri elde toplanır, birer birer çocuklara gösterilir. Adını tanıyanlar gelip alırlar, tanımayanlara öğretmen kendisi verir. Gösterici mevkiine çocuklar da getirilir, bu faaliyete devam edilir.

5 — Yazı tahtasına çocukların adları renkli tebeşirle yazılır, ismini okuyanlar kalkıp silerler.

6 — Tahtaya bir çok öğrencilerin isimleri yazılır. Elleri isim fişlerini alan her çocuk tahta başına gelir. tahtada yazılı isimlerle fişte yazılı olan kendi adının karşılaştırır.

7 — Öğretmen isim fişlerini bir derste toplar. Dersin teneffüsünde bu fişleri karıştırarak sıraların üzürüne koyar. Sınıfa giren her çocuk, büyük bir heyecanla adını arar. Ve bulduğu yere oturur. Adını bulamadığı için ayakta kalanların arkadaş ve öğretmen yardımı ile fişi bulunur oturur.

8 — İsim fişleri tahtaya asılır. her Çocu hangi arkadaşlarının adlarını tanıdığı da gün araştırılır.

9 — Önllerinde isim fişleri olduğubalde kâğıtlarına, defterlerine adları yazdırılır. Kum masasında, tahtada isim yazmaya devam edilir.

— Devamı 18 inci sahifede —

TARHALA

OBASINI TANIYALIM

16

YAZAN: AVNİ ALTINER

— Bu yabancı değil, o beni tanımıyor, ben onu tanıyorum.. Gey bakalım şunu istersen hiç para verme, eskit ondan sonra parasının getir nasıl burada bir şey diyecenmi?..

— İster isen bu bundan daha indiri «büyük» onu virem. Birde nalça çaktıralım görsün.

Bidayete bedava vereceğini söyleyen kurnaz tarhalalı veresiye teklif edilince bizde o adet yok diyerek derhal yüzünü ekşitir. Hele bir mecit kazanıyorum demesine rağmen çetin bir müşteri bu fiyattan onu iki mecit aşağı indirebilir..

Fakat son raddeye kadar savaşırsın ve müşteri yollanır..

— Al bakalım pazardan eli boş dönmeyem diye veririm, öyle bir çizme alıyorsunki bir daha aracan bulamaçan bu bir kere olur. Ne ise nasip seninmiş salıcağla güle güle kullan inan bu çizmede bir mecit zarardayım.

Yürüyoruz. Yağ pazarında da tarhalalı var. Peynir pazarındada yoğurt, sade yağı satanları görüyoruz.

Hele meyvacılara gelince burada da çizmeciler gibi bol hepside anadan doğma esnaf, ihtiyarı genci boyna dil döker..

Ve ellerinde bir tas veya çanak veya ufak bir sepet ki teraziden eyi geliyor onlara.

— Bir tas elma beş kuruş.

— Bir sepet erik on kuruş. Diye geleni, geçeni, bilhassa bildiklerini çağırırlar. Ve mutlak bir şev aldırırlar.

Çarşuları dolaşıyoruz. Tarhalalı kadınların hepside manifaturacılar.. birbirine göstererek boyuna kumaş Ropluk alıyorlar. Bin zahmetle ham deri kokuları içinde kazandıklarını ve gice yaralarına kadar kocalarına babalarına ellerine iğne batırarak çizme dikmek ve bu yolda yardım etmek suretile kırık kırık topladıkları paraları burada bir hamlede savurdıkları görülür.

Doğudan itibaren manifaturacı insanlara satışa başlar ve mezara kadar devam eder. Kefen satışile biter. Kadınlar elbisiye düşkünder dağ başında olsalar bile.. Köylülerin şehirliyle farkları, desende, kıymette ve biçimdedir. üstelik şehirli diktiklerini giyerler ve giyecek vesileler eğlenmeler bulurlar halbuki zavallı köylüler heves edip alırlarda işden giyecek vakit bulamazlar ve sandıklara istif edib guvelere terk ederler. Her köylü kızın az çok böyle sandığı doludur. hele tarhale kızlarının şehir kızlarından ropları daha çoktur.

Ne çareki bunları büyük bir hevesle bazan ağlayarak bazan kavga ederek aldırırlar fakat her birini bir iki düğünde giydikten sonra şandığa atarlar.. Hiç biride bir seye benzemez ve nihayet şehirde bir kac sens sonra moda gerisine rağmen şehirde yeni biçimler köydede çoğalınca artık bunların modası geçer..

— Daha Var —

TURİZM BAKIMINDAN MANİSA

IV

YAZAN: G E D İ Z

Sihhi imkânları:

Ilıcalar ve maden suları:

Salihlide iki ılıca ile bir maden suyu kaynağı vardır. Ilıcılardan Kurşunlu ılıcası şimdiki halile dahi senede binleri bulan ziyaretçinin uğradığı bir yerdir. Bilhassa Romatizma ve Siyatik hastalıkları üzerinde şifa hassası olduğu muhitte çok malûmdur. Bugün modern bir otelle Pavyonlar halindeki Banyoları ihtiyaca tāmamile kâfidir.

Kurşunlu Kaplıcası hakkındaki bir ilândan-

«Eğenenin cenneti olan Salihlinin 6 kilometre ötesinde Kurşunlu banyoları Romatizma, Böbrek, Karaciğer, mide ve her türlü ağrı ve sancıları kesen ve iyileştiren Kurşunlu Banyoları bu sene yeni tesisat ve mefruşat ile bambaşka bir şekil almış ve ziyaretçilerinin isteyeceği her türlü konfor temin edilmiştir.

Meşhur bahçecik suyu ve her nevi sebze ve meyve her an için müşteriye temin olunmaktadır. Banyoların üstündeki allah diyen köyü ile Dr. Lütfi Kırdar çeşmesi ve yine banyoların dibindeki dere, daima fişıl fişıl esen ve insanın bütün yorgunluğunu gideren tabiatın yarattığı emsalsiz birer manzaradır.

Salihli istasyonuna gelecek her ziyaretçi banyoların ensüslü otobüsünü orada bulur. Gerek otobüs ve gerekse banyo, otel ve oda ücretleri her vatandaşın memnun kalacağı bir şekildedir.

Buradan otomobille gölcük ve bozdağına

da gidilebilir. Banyolarımıza her vatandaşın bir defa ziyareti buranın ehemmiyeti hakkında kâfi derecede bir kanaat husulüne yardım eder.

Çamur ılıcaları:

Bu gün bakımsız bir vaziyette iyi bir tesisata ihtiyacı gösteren çamurlu ılıcaları mevcut halile dahi binleri geçen ziyaretçi bulunmaktadır. Salihliye 10 kilometre mesafededir.

Romatizma ve Siyatik hastalıklarına karşı tesiri daima muhitte uzaktan ve yakından methedilmektedir.

Kurşunlu banyosunun yakın bulunması ve mükemmel tesisatı dahi pek bakımsız kalan bu ılıcanın kıymetini düşürememiştir.

Burada şimdilik 50 yataklı bir otele ve sihhî banyo havuz tesisatına çok ihtiyaç vardır.

İçme:

Salihli-Demirci yolu üzerinde Borlu nahiyesine çok yakın bir mevkide bir köylüye ait (İçme) adile çok tanınmış ve çok ziyaretçi çeken bir maden suyu vardır ki hiç bir tesisatı yoktur.

İyi bir tesisata ihtiyacı olan bu suyun hazım cihazına çok kuvvetli ve şifalı tesir yaptığı tesbit edilmiştir.

Oteller ve eğlence yerleri:

Salihli merkezinde bir sinaması olduğu gibi muntazam ve oldukça konforlu temiz bir kaç oteli de vardır.

Kasaba civarı yeşil bağ ve behçelerle tezyin edilmiştir.

— Devamı Var —

Vatan Fedaisi Kadın

Trablus
Harbi
Sahnelerinden

Bir müddet evvel vatandaşlara bir kısım suallere cevap vermek için mecmuamızda neşriyat yapmıştık. Yazılar gelmeğe başladı. Gelen yazıları sıra ile neşre başlıyoruz. Halkiyata ait malzeme toplama bize göndermek fütünda bulunan arkadaşlara teşekkür ederiz.

VATAN FEDAİSİ KADIN

Sudandan bir Türk kadını atına

Binerek koşuyor yardıma vatana

Önünde kudurmuş bir alay İtalyan

Vücutlar deviren, ölümler savuran

Kurşunlar, güller, tüfekler ve toplar

Trablus cenk yeri kırmızı bir mezar

Fakat bu Türk kadını dönsün mü ?

O sönmüş ocaklar daha da sönsün mü ?

Kadınmış, kadınsa yürreği yokmudur ?

Kadından erkekler var olmuş oluyor.

Gaziler önüne geçerek dedi ki:

Oğullar, kardeşler ileri ileri !

Ezelim şu alçak, şu korkak düşmanı,

Alalım şu tatlı, şu mübarek vatanı.

Ezmezsek, almazsak kadınlar, çocuklar

Bir köpek elinde inleyip dururlar

Su hale razımı, bu temiz vatanlar ?

Ölelim bari şanlı aksın şu kanlar

Ya Allah sedası çınlattı her yeri

Kılıçlar ellerde saldılar ileri

Lâkin ah ateşler püsküren zelzele

Şeklinde bir anda yetişen bir gülle

Kadının kolunu kaptı götürdü

O çelik kolu bir gür kuvvet süpürdü.

O şimdi daha mert daha sert bir kadın

Kan akan kolunu kaldırıp yukarı

Atını sürüyor ileri gidiyor

Bir erkek tavrıyla şöylece hem diyor

Gaziler yoktu bayrağım kazandım

Bu halan kanlı kol değilmi bayrağım?

Sizde bu olsun kılavuz, yürüyün

Yürüyün bu bize büyük bir düğün

Bir çeyrek içinde italyan alçağı

Canavar yürekle türklere attığı

Topları ve bir çok lâşeyi bıraktı

O ürkek canını kurtarmağa baktı

Ey kadın büyüklük yigitlik anası

Ne millet ne tarik unutmaz bu dersi

Ey vatan, talihsiz zannedilen memleket

Kadınlar kurbanın ümitlen ve fahret

Bulan ve Toplayan :
3/4 No. 469 Lâmia ÖZÇELİK

MART AYI İÇİNDE

EVİMİZDEKİ ÇALIŞMALARIN

ANA HATLARI

1 — Evimize Mart ayı içinde 7420 bay 4828 bayan olmak üzere 12248 yurddaş gelmiştir.

Kitapsarayımıza okuyucu olarak gelen 1323 yurddaş bu sayının dışındadır.

2 — Evimiz tarafından açılmış olan 19 köy okuma odasına kitap, dergi, gazete gönderilmesine devam edilmiştir.

3 — Dil, tarih, edebiyat şubumuzun tertip ettiği seri konferanslardan bu ay içinde Ağır ceza azası bay Ziya Gök Alp tarafından [Milliyetçilik ceryenları,] Saylav Turgut Türkoğlu tarafından [Müstemelekecilik siyaseti ve dünyanın taksimi, Doktor Nuri Pasiner tarafından [Aile psikolojisi], Saylav kâzım Nami Dur tarafından [Halk Partisi ve memlekette yeri], Doktor Hamit Ataman tarafından [yürümek], Doktor Muharrem Özkür tarafından [Frengi frenginin intişarı ve frengiden korunma] konularında altı konferans verilmiş ve bu değerli konferanslardan 1687 si bay, ve 717 bayan olmak üzere 2463 yurddas faydalanmıştır.

Şubenin çevremizde büyük bir ilgi ile takip edilen faaliyetlerinden biri olan edebiyat gecesi toplantılarından da bu ay içinde inkılap edebiyatı ve millî edebiyat konuları içinde iki toplantı yapılmıştır.

4 Gösterit ve ar şubelerimizin birleşik ve programlı çalışmaları çevre için çok faydalı olmak suretile devam etmektedir.

Ar şubemizin müzik kursları bu ay içinde muntazaman yapılmıştır.

Şubenin klasik Türk müzik kolu büyük bir konser vermek üzere bir aydanberi muntazaman toplu çalışmalar yapmaktadır. 27 kişilik bir kadro halinde çalışan bu arkadaşlar önümüzdeki ay içinde konserlerini vereceklerdir. Gösterit şubemiz bu ay içinde yeniden [kanun adamı] piyesini sahneye koymuş ve iki def'a muvafakiyetli eser temsil edimiştir.

Gösterit kolumuz ayrıca biri komşu vilâyet İzmir halkevinde diğeri de Turgutlu kazası halkevinde olmak üzere [Kör] piyesini temsil etmiştir. İki temsilde muvafakiyetle olmuş, kardeş halkevliler arasında samimi bir yakınlık teessüsüne vesile teşkil etmiştir. Bu şubemiz sistemli çalışmaları mahsulü olarak muntazam provalarla [vazife] piyesini hazırlamaktadır.

5 — Sosyal yardım şubemiz bu aylık faaliyeti içinde verimli ve çevre için faydalı çalışmalar yapmıştır.

Radio dispensesinde bir aylık müddet içinde 125 i bayan, 98 zi bay olmak üzere 223 yurddaş muayene ve tedavi edilmiştir.

Dispanserimiz faaliyetini her gün daha ziyade genişletmektedir. Genel sekerterliğimizden gelen numunelere uyularak muayeneler için gereken defterler basılmış istatistik cedvelleri hazırlanmıştır.

Havaların mütemadi bir surette yağışlı gitmesi, şehrimize hariçten bağ ameleliği yapmak üzere gelen yurddaşları müşkül vaziyette bırakmış, iş bulamadıkları için 514 amele işsiz kalmıştır. Şube bu durum

derhal faaliyete geçmiş ve diğer yardım müesseselerinin de iştirakile işsiz kalan ameleye beş gün devam etmek üzere ekmek tevziatı yapmıştır.

Fakir ailelere ve tahsilleri şube tarafından deruhte edilmiş olan fakir öğrencilere yardım işleri muntazaman yapılmaktadır.

6 — Kurslar şubesi verimli çalışmalar yapmaktadır. Açılmış bulunan lisan kursları muntazaman devam etmektedir.

Yeniden ilk okullardan muhtelif sebeplerle diploma alamamış yurddaşlara diploma temin etmek maksadile şubemiz tarafından evimizde, 8 eylül okulunda, 2 numrolu C. H. P. Karaköy ocağında yetiştirme kursları açılacaktır. Nisan başında faaliyete geçilecektir.

Önümüzdeki ay başında ayrıca birde resim kursu açılacaktır. Bu kurs için de kayıt muamelesi devam etmektedir. Bu ay içinde evimizde 24 yurddaşın devam ettiği ve dört mütehassıs öğretmen tarafından idare edilen bir [hava haber alma] kursu açılmış ve her gün devam eden muntazam bir tedrisattan sonra yapılan sınav neticesinde bu yurddaşlara belge verilmiştir.

7 — Spor şubemiz mevsim münasebetile verimli faaliyetler göstermiştir.

Spor sahamızda tenis, basketbol, voleybol çalışmaları devam etmektedir.

Şube ayrıca büyük bir bisiklet ve kır koşusu hazırlamıştır. Programı ayrıca ilân edilmiş olan bu kuşular çevrenin sporcu gençliği üzerinde büyük bir ilgi uyandırmıştır.

Av spor kolumuzun sürek avları ve toplu av gezileri yapılmaktadır. Bu ay içinde ak pınar sazlık, Armutlu sırtları sa bance mevkilerine olmak üzere üç av gezisi yapılmıştır.

Dağcılık kolumuzda bu ay içinde iki def'a Manisa dağına tırmanma ve yürüyüş gezisi yapmıştır. Dil, tarih, edebiyat ve müze şubesi üyelerinin de iştirak ettiği bu gezilerde ayrıca tarihi tetkikatlarda yapılmış, mevcut eserlerin resimleri çekilmiştir.

8 — 23/3/939 tarihinde bir ay müddetle açık kalmak üzere evimizde sosyal hastalıklar sergisi açılmıştır. Sergi her gün saat 9 dan 12 ye kadar ve 14 den 22 ye kadar yurddaşların faydalarına açık bırakılmaktadır.

Frengi, belsoğukluğu, verem, gibi sosyal hastalıkların intişar yollarını, tahrip şekillerini ve korunma araçlarını belirten bu sergi çevremiz için çok faydalı bir hareket olmuş ve büyük bir alaka ile ziyaret edilmekte bulunulmuştur. Sergiyi açıldığı tarihten Mart sonuna kadar 5450 yurddaş gezmıştır. Sergi 22/4/939 tarihine kadar açık bulueacaktır.

9 — Evimizde bir aylık müddet içinde bir balo, Saylav seçimi münasebetile şehrimizden ayrılmış bulunan Valimiz Osman Şahinbaşın şerefine muhtelif teşekküller tarafından verilmek suretile dört şölen ve başka teşekküllere ait olarak 38 toplantı kayıt edilmiştir. Bir ay içinde evimize 24 kitap ve 41 dergi gelmiştir. Cumartesi günleri yapılmakta olan aile toplantıları bu ay içindede muntazam olarak devam etmiştir.

10 — 4/3/939 Cumartesi günü saat 15 te iki senelik müddeti dolmuş bulunan şube komitaları seçimleri yapılmış ve seçim neticesinde:

Dil, tarih, edebiyat Ş.	Ar Şubesi
Bay Cemâl Sezgin	Bay Haydar Bayçın
" İbrahim Gökçen	" Vehbi Kutengin
" Çağatay Uluçay	" Halil Özcan
" Vahit Kurşuncu	" Akif Saydam
" Bahri Oskay	" Necmi Akın

Gösterit Şubesi

Spor Şubesi

Bay Ahmet Öner Türk	Bay Doktor Rıza Ünlü
" Kerim Kndat	" Faruk Çelebi
Bayan Hamiyet Sözen	" Enver Toktamış
" Nadide Kızılok	" Hüsamettin Akyüz
Bay Avni Altınır	" Fuat Saatçi

Sosyal yardım Şu.

Kurslar

Bay Rasim Uz	Bay Rauf İnan
" Necati Şumnu	" Rıza Aysoy
" Eşref Orcan	Bayae Sekine Ülkü
" Rıza Akarslan	" Fahriye Güner
Bayan Melek Gökmen	Bay Avni İşcan

Kitapsaray

Köycülük

Bayan Zehra Gün Görün	Bay Şevki Birscl
Bay Yahya Kaynak	" Doktor Enver
" Rıdvan Çamlıbel	" Sami Güner
Bayan Sehver Özkall	" Kadri Baytan
" Muhadder Yalğın	" Raşit Meriç

Müze ve Sergi

Bay Emin Moral
Bayan Hayriye Gizella
Bay Kenan Sözen
" Nazmi Bayçın
" İbrahim Ünver

Evcî arkadaşlar komitelerde vazife almışlardır.

Bu seçim münasebetile evimiz Yönetim kurulu aşağıda isimleri yazılı zevattan teşekkül etmiştir.

Halkevi başkanı: Azmi Önakın Gazi okulu başöğretmeni.

Üye: Şevki Birscl Vilâyet Mektupçusu

Üye: Necati Şumnu Vilâyet idare heyeti azası.

Üye: Abdülkerim Kudat Orta okul matematik öğretmeni.

Üye: Hayriye Gizellâ Kız enstitüsü direktörü

Üye: Sekine Ülkü M. Germen okulu baş öğretmeni.

BİRİNCİ SINIFTA OKUMA VE YAZMA İSİMLERİN TEMRİNİ

(Baş 12 nci Sahifede)

10 — Sabahleyin sınıfa gelen her çocuk tahtada alt alta adını yazar. Yazamayanların isim fişlerine bakarak yazmaları söylenir.

11 — Çocukların yazı yazdıkları, resim yaptıkları kâğıtların üst sağ köşelerine her kâğıt değişikçe adların yazılmasında tenbih ve takip edilir.

12 — Çocuklar bu sırada en çok sevdikleri arkadaşlarının isimlerini öğrenmeye teşvik edilir.

13 — Yoklama levhası yapılır. Sınıfın bir divarına asılır. Sabah öğle yoklamaları bu levha vasıtasile yapılır. Sınıfa gelen her çocuk, yoklama levhasında adını bulur. Ya yazısız tarafını üste getirir veyahutta isim fişini levhadan alarak bir kutuya koyar. Yoklama levhası vasıtasile yapılan isim temrini sene sonuna kadar devam eder.

14 — Birinci sınıfta okuma ve yazma ilerledikçe sınıfta bir mektuplaşma faaliyeti başlar Çocukların öğrendikleri kelime ve cümlelerin temrinini kuvvetlendirmek düşüncesile yaptırılan bu ekzersizlerde isim ve bilhassa arkadaş isimlerinin işlenmesi çok faideli olur.

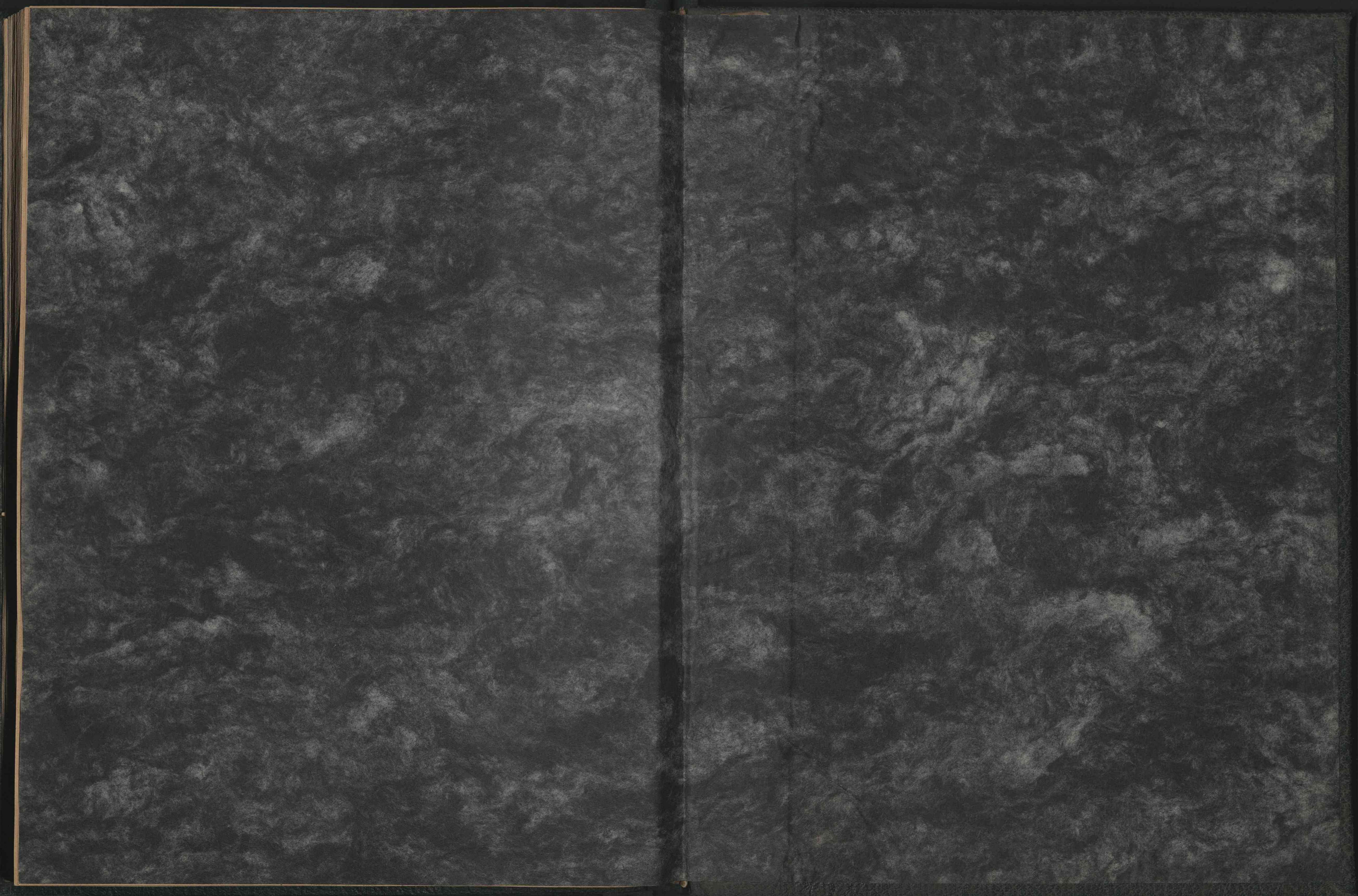
İsimler temrin edilirken bir taraftan da sınıf eşyasının üzerlerine adları yazılarak asılır. ve isimlerinin temrinini mütâakıp sınıf eşyasının temrinine geçilir. Bu temrin şekilleride gelecek sayıda sıralıyacağız...

Üye: Vehbi Kutengin Diş doktoru

Üye: İbrahim Gökçen Orta okul tarih öğretmeni.

Üye: Earuk Çelebi Tüccar

Üye: Yahya Kaynak Gazi okulu öğretmeni

Korum Adı: TÜRK TARİH KURUMU
Sicil No: 255.7.2/16/79177
Dergiler Gediz.Aylık Manisa Halkevi Der. II,13-24 (1938-39) Markası:
.MARKASIZ Bulunduğu Yer: Süreli yayın Konusu: Türkçe

